

INZICHTEN EN REFLECTIES

**“WANNEER JE
DE KANS
KRIJGT OM BIJ
TE DRAGEN,
VOEL JE JE
THUIS.”**

**Reflecties over inclusief
Nederlanderschap**

Een document geschreven door het
Bureau Public Affairs van Bahá'í-
Gemeenschap Nederland

Deze tussentijdse reflecties zijn gebaseerd op gesprekken met ongeveer 150 inwoners van verschillende provincies, steden en dorpen in Nederland met diverse culturele, etnische en religieuze achtergronden en verschillende leeftijden.

Het doel van het project is het gezamenlijk onderzoeken wat het betekent om ons begrip van “Nederlandschap” te verbreden, en een samenleving te bouwen die inclusief is en iedereen de kans geeft om bij te dragen.

Dit document is onderdeel van een onderzoeksproject dat loopt tot halverwege 2026. De uiteindelijke bevindingen zullen in een later stadium worden gedeeld.

Bureau Public Affairs
BAHÁ'Í-GEMEENSCHAP NEDERLAND

Inleiding

Racisme en discriminatie zijn twee van Nederlands meest urgente vraagstukken. In gesprekken met ongeveer 150 mensen kwam naar voren dat racisme en discriminatie op heel veel plekken voorkomen en zowel alledaags als institutioneel zijn: aan de kassa, op het voetbalveld, bij grenscontroles, op de arbeidsmarkt, bij het uitgaan en op sociale media. Toch wordt het bestaan van racisme en discriminatie niet door iedereen erkend of is niet iedereen zich ervan bewust. Echter, de vooruitgang van ons land vraagt dat iedereen kan bijdragen. Iedereen heeft unieke talenten en capaciteiten die nodig zijn voor de ontwikkeling van Nederland, en deze rijkdom aan culturen, gewoonten en ervaringen biedt een rijke bron om uit te putten. Dit vereist meer dan simpelweg naast elkaar leven; het vraagt om de omarming van het principe van eenheid in verscheidenheid. Ook betekent dit niet dat mensen moeten assimileren binnen een bestaande norm, maar dat we samen een nieuwe samenleving bouwen. Om dit te kunnen doen is een diepgaande transformatie van de samenleving nodig op individueel, gemeenschappelijk en institutioneel niveau die gebaseerd is op de overtuiging dat we uit één menselijke familie bestaan.

Eenheid van de mensheid in al haar verscheidenheid

Eenheid in verscheidenheid impliceert connecties, dialoog, leren van elkaar en samenwerking. Het vraagt om het benutten van diverse bijdragen aan de vooruitgang van de samenleving en het gezamenlijk creëren van een nieuwe standaard. Het vraagt niet alleen om materiële transformatie – zoals gelijkwaardige economische vooruitgang, passend onderwijs voor iedereen en goede zorg – maar ook de transformatie van de harten van mensen en de ontwikkeling van kwaliteiten en houdingen die ons in staat stellen om elkaar echt te zien als een gelijke. Het vereist dat we racisme niet als losstaand probleem zien maar dat we erkennen dat het nauw verbonden is met bijvoorbeeld sociaal-economische ongelijkheid, vooroordelen van religie en levensbeschouwing, genderongelijkheid en leeftijdsdiscriminatie.

De analogie van het lichaam van een mens helpt ons beter te begrijpen wat de diepgaande implicaties zijn van het principe van eenheid in verscheidenheid. "Bezie het menselijk lichaam," leggen de bahá'í-geschriften uit. "De ledematen, het oog, het oor, de reuk- en smaakorganen, de handen, de nagels. Ondanks de verschillen tussen al deze delen is elk daarvan binnen zijn eigen beperkingen een deel van het geheel. Als één ervan zwakker wordt, moet het worden genezen." De mensheid in al haar verscheidenheid is als de verschillende onderdelen van een menselijk lichaam; ieder met zijn eigen rol en capaciteiten, maar ieder onmisbaar voor het geheel. Wanneer we inzien dat het lijden van één persoon invloed heeft op het welzijn van de samenleving als geheel, kunnen we voorbijgaan aan beperkende en verdeeldheid zaaiende identiteiten die mensen verdelen in "wij" en "zij". Door te erkennen dat de samenleving enkel bestaat uit "wij" kunnen we toewerken naar het creëren van een maatschappij die daadwerkelijk vrij is van diepgeworteld racisme en discriminatie.

"We zullen inzien dat we allemaal hetzelfde zijn en eigenlijk niet zoveel van elkaar verschillen."

– Deelnemer uit
Leiden

Houdingen en kwaliteiten

De transformatie van de samenleving kan niet worden losgekoppeld van de transformatie van het individu. Het vereist dat iedereen een tweeledig doel nastreeft: aan de ene kant de eigen ontwikkeling, en aan de andere kant het bijdragen aan de transformatie van hun omgeving. Mensen geven aan dat thuisvoelen te maken heeft met de manier waarop hun burens en anderen naar hen kijken. Wanneer interacties worden gekenmerkt door toewijding, geduld en liefde voor elkaar, worden gemeenschappen bevorderd waarin iedereen omarmd wordt en hun plek vindt. Een maatschappelijke aanpak die als doel heeft inclusie te bevorderen, schiet tekort wanneer het geen aandacht besteedt aan de transformatie van individuen, waaronder de ontwikkeling van eigenschappen en houdingen die ons in staat stellen in harmonie samen te leven.

“We kunnen beginnen als individu. Begin thuis met de kinderen door opvoeding. Daarna kan je het naar je straat brengen, dan de wijk. Betrek andere vrouwen. Misschien spreken ze de taal niet, maar ze hebben wel het talent; zorg ervoor dat er iemand is om te vertalen zodat ze hun talenten echt kunnen laten zien. Haal barrières weg.”

– Deelnemer uit Utrecht

Gemeenschappen gekenmerkt door ware samenwerking

De transformatie van individuen zorgt niet voor diepgaande transformatie van de samenleving als mensen slechts langs elkaar heen leven. "Er is een groot verschil," zei een deelnemer, "tussen 'tolerantie' en 'liefde en acceptatie'." Een samenleving vrij van racisme en discriminatie vraagt om de onwankelbare toewijding van zowel individuen als gemeenschappen. In gesprekken kwam naar voren dat het bestrijden van vooroordelen en angst begint met dialoog tussen verschillende gemeenschappen, waaronder etnische en religieuze groepen. Het kan daar echter niet stoppen. Gemeenschappen moeten samenwerken, niet sporadisch contact hebben. Op lokaal niveau - in een wijk of dorp - bestaat een unieke kans om elkaar te ontmoeten en werkelijk iedereen bijdrage te kanaliseren. "Ik voel me ergens thuis wanneer ik gezien, gehoord en betrokken word," deelde een andere deelnemer. Wanneer op organische wijze diverse individuen en gemeenschappen naar elkaar uitreiken en iedere bijdrage een plek krijgt, voedt dit ware samenwerking. De gemeenschap wordt in dit geval zelf ook een voorvechter van sociale verandering. Instellingen kunnen een belangrijke rol spelen in het faciliteren van deze ontmoetingen en de empowerment van deze gemeenschappen zonder te overheersen, bijvoorbeeld door ruimte te bieden en zorg te dragen dat de inzichten uit de grassroots het nationaal beleid bereiken.

*"Wanneer je kan
en wil bijdragen, voel je
dat je ergens bijhoort en
geeft het betekenis aan
je leven."*

– Deelnemer uit
Amsterdam

“Nederland heeft een geschiedenis van kolonisatie. Dat zorgt voor een impliciet gevoel van superioriteit en bij anderen van inferioriteit. Het is belangrijk de geschiedenis te kennen.”

– Deelnemer uit
Sittard

De rol van instituties

De rol van instellingen en instituties is enorm belangrijk, inclusief beleid, structuur en doelstellingen. Instellingen spelen een belangrijke rol in het vormen van publieke opinie en het bestendigen van vooroordelen. Wanneer hun handelen niet is gebaseerd op het principe van de eenheid van de mensheid, zullen scheidslijnen tussen mensen geworteld in “wij-zij” denken voortbestaan. Racisme en

discriminatie zijn geen individueel, maar collectief en institutioneel probleem. Vooral het onderwijs speelt een belangrijke rol in het versterken dan wel bestrijden van vooroordelen en vervreemding. Het is niet voldoende om zo nu en dan aandacht te besteden aan dit vraagstuk, maar een begrip over de eenheid van de mensheid moet onderwijssystemen – van basisschool tot universiteit, van filosofie tot curriculum – vormgeven. In de gesprekken werd duidelijk dat er een sterke behoefte is aan een beter begrip over de Nederlandse geschiedenis. Het huidige geschiedenisonderwijs geeft ons niet de handvatten om te analyseren hoe historische processen invloed hebben op het heden en hoe zij gevoelens van superioriteit ten opzichte van andere volkeren in stand houden. In plaats daarvan moeten educatieve systemen, inclusief onderwijs over de geschiedenis, in jongeren de capaciteiten bevorderen om de samenleving kritisch te bekijken – zowel haar zwaktes als kansen voor vooruitgang – en hen een morele plicht bijbrengen om daarop adequaat te handelen.

De rol van jongeren

De toekomst van Nederland is nauw verbonden met de kansen die jongeren krijgen. Jongeren met diverse achtergronden moeten kunnen bijdragen aan de ontwikkeling en vooruitgang van de samenleving. Wanneer zij niet de kans krijgen om volledig te participeren in alle aangelegenheden van de maatschappij, kunnen zij zich nooit echt betrokken en verbonden voelen. In alle rondetafelgesprekken waren het jongeren die inzichten uit de gesprekken direct wilden omzetten in actie, zoals het organiseren van bijeenkomsten waar mensen in gesprek kunnen gaan met anderen en hun levensverhalen kunnen horen (Weert) of het organiseren van wijkbijeenkomsten om nieuwe bewoners te verwelkomen (Utrecht). Wanneer jongeren de kans krijgen om hun ideeën daadwerkelijk om te zetten in actie en adequate ondersteuning krijgen, kunnen zij de kartrekkers van maatschappelijke transformatie zijn en de maatstaf bepalen van de toekomstige samenleving.

"Een nieuwe generatie zet een nieuwe standaard."

- Deelnemer (14) uit Weert

Een blik op de toekomst

“Als we racisme uit de wereld kunnen helpen, zou ik niet meer beoordeeld worden op mijn uiterlijk maar op basis van mijn capaciteiten en mijn karakter,” deelde één van de deelnemers. In alle gesprekken werd duidelijk dat de hoop voor de toekomst van Nederland geworteld is in de ontwikkeling van sterke lokale gemeenschappen waarin alle mensen van diverse achtergronden, religies en leeftijden zich zinvol voelen en hun bijdrage gewenst is. Een toekomst waarin iedereen zich kan herkennen in een gezamenlijke hoop voor Nederland en de collectieve identiteit die daaraan verbonden is. Waar we kunnen voortbouwen op de krachten die nu al bestaan, zoals solidariteit en meer aandacht voor elkaar. Maar bovenal: een Nederland vrij van racisme en discriminatie.

© Bahá'í-Gemeenschap Nederland, april 2025

Dank aan alle deelnemers en de klankbordgroep voor alle waardevolle bijdragen.

Meer weten? Gebruik de
bovenstaande QR-code voor
meer informatie over Bureau
Public Affairs en onze
werkzaamheden.

PUBLICAFFAIRS.BAHAI.NL
WWW.BAHAI.NL